

مہر زیبی

جهوت ساله دهنگت مارشی به رنامه‌ی (شنهی به یان) ۵

ن: ئەحمەد مەھمەد / كەلار

یه کدیدا په لکیشی خوهو پر خهیال
و خهونی حه سرهت کرد، که چې
نزو له یه ک .. نوشته یه ک ..
پارانه ووهیه ک .. ساتیکی نه خسته سهر
ته همنت، تا نه لبوبه نه نویکهت بې
ناز وهک ناسر سی جگمەر گوشە کەت
پاش مەرك نەبىي !!

شامهی شاه

ددهستور و ڙن، ڙن و ددهستور

نهزمونه کانی زیان فیریان کردووم نه و مافهی خوم
هولم بو ندامیان دهستم نه که تووه، یان نه گهر
لهلا یه نکسیکی ترده و بوم بدرابیتیه و یان
سهندرا بیت نه تام هبوبه، نه بهته واوهتیش پیم
دراوه، بیکومان مه به است لم و شهی (کسیکی تر)
لیردادا (پیاو). باوهدری ته و اوم وايه پیاو نیه له سمر
گوی زدمین پیی خوش بیت یان له خوپرا مافیک
بیبه خشیتله ژن، نه گهر بیشیبه خشیت به ته و اوقتی
نایمه خشیت، هله به ته هرگیز حمز ناکه و با به ردها
قسه بکه، به لام نه و دختهی ددقی دهستوری
همیشهی عیراقم خوینده و سه رسام بیوم، مالی
زل و دیی ویران، دهستوری کی دور و دریز تنها
یه ک خال له کوتایه که میوه باس له زن دکات،
خوزگه هر باسی نه کردبا، له و ماله زله بومانی
بینا نه کهن له عیراقدا دینه کی ویرانیشیان به
بوونه و دریکی مهزن رووانه بینیوه، سه رم سورما له و
هممو زولم و جهودی نه که و قیته سه رنی نمگهبت
له دوتویی دهستوری کی له و جوڑه، دهستوری که هیچ
تروسکایه کی تیا نایینه سه بارهت به جیگای ژن له
نا او کومه لگای عیراقدا، ددقی دهستوره که
به شیوه کی رون و ناشکرا مامه له له گهله ژندا و دک
د خیل دکات، دک نه و هی ژن بوونه و دریک بیت له
که و که بیکی ترده و هاتبیت و داوای مافیک زیاد
لکات.

هه لبته هه ره دهقیکی یاسایی یان دهستوریکی لهه
جزوه که قابیل تهنویل بمو واتا به کوردیه که هی
(هیتان و بردن و نه مدیو و نه دوبیو کردن و رهخنه
گرتني هه لگرت) نهوا دهق یان دهستوریکی بی هیزه ،
دهستور نه دوگومینته یه نایبت به هیچ شیوه هیده که
هیچ کله به ریکی تبا بیت بیته هه و بی هیزی ..

لە دەستوورەكەدا ھەر لە خالى يەكەممەوه كە دەلىت

یه کدیدا په لکیش خوهی پر خهیال
و خهونی حهسرهت کرد ، که چی
نزوله یهه ک .. نوشته هیه ک ..
پارانه و دیه ک .. ساتیکی نه خسته سهر
نه همنت ، تا نه لبیومه نویکمت بی
ناز و دک ناسر سی جگم کوشکه که
پاش مه رگ نه بی !!!

ئیستاش با ودر ناکه م به شکو نه
خودایه شاهی عاشقانه هیه ک فریای
کوچی ناوادهت که وتبی ، به لام کوا
که رؤحیکی فریو گهرا و اهه وه
ھیلانهی بھتان !!!

چن (شنه) ت بی به تایبېت که
مەرزییه !! تا تاوی ناسووده بی به
رؤحی خۆم و هاوری و گویگانه
ببە خشم ؟! توھیشت لەبەر دیده و
ھەر وەرزی بە پەرنگیکی جوانەت و
بە جلیکی رەنگالەتر کونسیرت بۇ
ئازیزانت دەمسازیتی .. حەوت سالە
ئازگە ئەندازەنەن ئەندازەنەن

بەیان(ھ)

دندکت شوناسی بدرنامه (شنه)
بهایانه (ه ، ۵) که چی هم ممدو رپو زی ل
هزار و عاشقی ظیمه داد هر نؤی
دهبیت ومه، هر زه گیان : تمیانی یه ک
دیز لاهکه لما بدیوی، چون مرگت له
بیرکم، له کاتیکدا لاهگه ل همه ممدو
شنه یه کدا، تو دروازه من باو والا
دندکه (ه)
له باروه له مشوخ وشه نگی پاروه
له را زی پر نیهانی له گه ل شنه
بهایانی
بان پ خسست دهدی ظیمه ش بی تو
کاروانه مائناوا بکهین ؟ نه گهر نا
دندن پیمان بل ج بکهین ؟!
.....
شنه بیهیان :
یه کهم به رنامه بیدرد و اموی رادیوی
ده نگی گدر میانه ، له ما وه دوانزه
سالی رابرد و دودا دوژانه پیشکه ش
دندکیت .

A color portrait of a woman with voluminous, curly blonde hair styled in an updo. She has dark eyes and is wearing bright red lipstick. She is dressed in a black, sleeveless, sequined or beaded dress with a subtle floral pattern. A strand of pearls hangs around her neck. The background is plain and light-colored.

چ سروره بیریمه که لیبوردهی له خود
، خزمه ت به نیشتمان و
خوشوه بیست لای خهلهک ، زور نین
که سی نکه من خانوادجه له برقی
ئازدی گهل و سهر فرازی نیشتمان
گیان بازی له گهن مه رگدا بکات ، تا
خهباتی شاخ بwoo هاووبی تفهنهنگ و
لوتكه بووی ، که هونهربووه زنگ
بواشوناسی نه ته وه تو بوبیته مارشی
ژنی کورد و یاه کم سرو و دت چپری
هاوسه ره که شت زایه له داستانه مکان
و سه رجم را په رینه کان شاهیدی
هونه ری سرو و دت چپرینین ، ده نگی به
بؤنی نیشتمان و خوشوه بیست و
ئازدی به وه مو تور به کرابی ،
رە زامه ندی گهل ئامانجی بیت ،
مه گهر گوی زه وی گلور کیت وه بو
ئه و په بی ری بونون ، ئەگینا ردو ایسی
بە زیان دە بھ خشیت و شیقا بو
سەرەمە رگ دەھینی ، مە رزە له نیو
دلی ئیمە تۆ قەرە گرتتو ، هەمیشە
زین دوو ، کی با وەر بکات مەرگ
ھین ده بى بەزی بى ، دەست
بچیتە کوچی تو ، تو وەر زیک بووی
لەگون ، دونیا يەک بووی له گوارانی ،
رە وەزی بسووی له سرو و دت
پیشە رگە ، چناری بووی له نهایشی
جلی کوردی ، تو مەرزی بە دایکی
میهربان ژنی بwoo پېرلە خەندە ،
لیوان لیو له خەمی نیشتمان ،
فەرەنگی بwoo یەک دیپری (ھەتنمەن)
ت کرد بوجو گوارانی : هەتا چار شیوه

کوردستانیکم ناوی که

۲ ژن = به ۱ پیاو بیت

سروہ جہوہر

عیراقیه کان ٹازادن بے پیسی بیرو باوہر،
باشے گریمان من کھسکی لا دینیم و به پیسی
بیرو باوہر لای دینی خوم مامہلہ دکھم؟
ئەمە چۈن لىك دەدرىتىشۇ ئایا ئازادى
تەنھا وەك وشەو بۇ جوانگەرنى سىيمايى
دەستورەكە بەكارھاتوو؟ ئەگەر وا نىيە
ئۇ ھەممە ناڭوڭى وۇز بەكىيە بۇ چى
ولەپاي چى؟

ئەم بىرگە و دەيان بىرگەتى دۆز بەيەك
و ناكوکن، بەلەم بۇ ئىنمەتى كورد جۈن
مامەتە لەگەن ئەم دەستتۈرددادىكەين ؟
ئايا ژنان چى بىخەن، مافە
نەتەوايەتىيەكانيان بىخەن سەررووى
ھەممۇ شەتىكەدە خۇيىان بىخەن
قوربانى ؟؟

من لهو بروایه دام ئەگەر دەستتۇرۇي
ھەر يېمى كوردىستان دانرا ئەۋا پېۋىستە
ھەمۇل بىرىت مافەكانى ئىنان دەستتېبەر
بىكىيەت سەرەتىرىي ئەھوودى كە بېپىن مادە
(١٢) لەلايىكى پىمان دەلىلت نابى ھىچ
ياساپىدەكى ھەر يېمىكەن دىزى دەستتۇر بىت
ولەلايىكى ترودە پىمان دەلىلت: ھەر
باچا، بىنما ديموكراتىيەكالىش
نى مادىدى (٢) دا ھاتۇۋە، واتە
ئىنان و پىاپا لە ئەرك و مافدا
ياسا، واتە ئەھوودى لە بىرگە (٣)
واو بېچەوانىيە، چۈنکە لە
ھە كەم عەقل سەپىر كاراوه
دەچىتىتەو و بىيۇشە بويە لە
لەلايىكى دەلىلت: ھەر

یاسایه کم ناکوک بتو له کم
 دستوری ولات نهوا هفده لیهت
 ددریت به هر زممه کان، گه ریوانریت
 ئهم کیشیه له هه ریمی کورستاندا
 چاره سر بکریت و نیاستی هوشیاری
 ئندام په لرمه کانمان بهو راده هه بیت
 که درک به زدروورتی دانانی

دستوریت بکمن ماف و هرگه کان
لنهیون هم رددو و رهگه زی نبر و میدا
به یه کسانی دابه ش بکمن ئهوا به
دنیاییوه ههول و خبایاتی ڙنان دیته
یه رههم ئه و کات پیوسته ڙنائی
کوردستان ڙیرانه به شداری له ئه مری
کردنی دهستور بکمن، به
تدر که ذه سهند و هرگز

پیشنهاد میکنند و مکرر نهایت داشته اند
پهلوه مانتراده کمان به تایپه هست **نمایه های**
که خوبی را به نماینده هی بازی ژنان
داده اند نه یاتوانی مافه کانی ژنان له
دستوری هر بیندا مسوگر بکهنه هوا
پیویسته همه مو و ژنان بهین هیچ مر جیک
بهین رجا کردند هیچ مافیک گهر
نه تهدی و هیش بیت له و دستوره نه ری
بکهن من و فتیکم بو حبیله مافه کامنی تبا
نه جهسا بیت و تیایدا و دک مرؤف مهمه لهم
لهم گه لدا نه کرت و جوار ژن یه کسان بیت
به یه ک پیاو .

بُونه حالي كرمت و پيوردي ديمودراسى بو هدر و ولاتيك
كه يانگكشه بُو مافهكانى مرُوف و نازاردييكان دهكانت
پيش هر همهوشيانوه زن و نازاردييكانى بُدو جوره
كه له دهستور و ياساكانيدا چهسپابيٽ، چونكه زن له
زوربه و ولاتاندا به شيوهكان روزانه
رُوبهرووي حباوازى رُوكهزي دهبيته و له خيزانه وه تا
دهكانه سعر سهرجهم دزگا و دامهزارهكان، دياره ريزه
جوري چهسانوه زنانش له وولاتيکه بُو و ولاتيکي
دي به پيش نهته وه ناين و مهزهبه كان دهگورتت ..
گهر بېينه وه سمر و ولاتانى رُوكهله لات رونكه زوربه
حالتهكانى چهساناندنه وه زن له همه وهو نهته وه ناين
و مهزهبه كاندا لمىنه بچن، چونكه زن له ناو
نهته وهىدا به پيش رُوشتبىرى و داب و نهريتى شو
نهته وهىدەچپوسىتىه وه وله ناو همه وهو ناين و
مهزهبه يكىشىا جاريكتىر پلە دوو و زولم ليكراوه، وانه
هيج ئاين و مهزهله يك خزمەتى دەها و رەوابى زن
ناكات.. تەتكەر به تەنها لمىسر عيراقىش بىدۇين و مکو
زنان ئومىدمان بُوهه هېبوو زوربه مافهكانمان لە
دهستوردا جييگر بكرىت، بهلام بدەخخوه جاريكتىر
ماھەكانى ئىئمه بۇونه قوربانى عەقلىيەتى مهزهەب و
ئوانەي بە ناوى دينه وه زولم لە زن و نازاردييكانى
دهكمن. بو مەعنونه لە زوربه بىرگەكان دهستوردا
رسەتكان بە زمانى نيرينه نووسراون و ناوهكان و
ناونيشانهكان نيزىنەن و تەنها له مادهكانى 20 و 16
دا ناوى زن هاتوو، ئەمەمش ماناي وايه دهستورووکه تەنها
تاييختە بە پياو و خزمەتى زنان ناكات، دياره لە مادەي
دۇووهەمدا و بىرگەكانى ئەم مادەيە لەگەلە بەكتىدا
ناكۆن، چونكە بە پيش ئەم مادەيە ئايى ئىسلام ئايى
رېسىمى دەولەتە بەلام بە پيش حوكىمەكانى بىرگە "ب"
لە هەمان مادەدا ناكىرىت هيچ ياسايانەك دابىرىزىت

کله‌گله پرمنسیپه‌کانی دیموکراسی ناکوک بیت، ئەمەش
 بۇنى دوو پۇتۇرى جىاۋار دەگىيەتىت، ھەرەوھا بە پېنى
 ماددە دودوم ژۇن لە عىراقدا له ناو ۋە چوارچۈيە
 دەمەنیتەوە كە ھەزاران سال پېش ئىستا خراوەتە ناوى،
 ئەمە مادانەش كە ڙنان تە حەفۇزىان لەسەر ھەيە لە
 تىكىپاياندا دۆزى ماف و ئازادىيە مەددەنى و سىاسييەكىن،
 لموانە مادىكەنلىكىن ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲،
 ھەرييەك لەم مادانە لەگەل خواست و ئامانجە
 سەرەددەمەيەكىنى ڙناندا دىن، بۇ بەدۋاداچۇونى شەو
 مادانەسى سەرەوە يەكىتىي ڙنانى كوردىستان وەك
 ياداشتىل كە دواي پاڭيائىنى رەشۇنوسس دەستورەوە لە
 سەر ناواھرۇقى يەك بە يەكى مادەكەنلىكى سەرەوە راۋەست و
 پېشتكەش كۆئەلمەنى نىشتەمانى عىراق يېشى كەن و تىبىدا
 داواي گۈزەنكارىلى لەم مادانەدا كەندا دەخاخەد
 گۇزەنكارى نەكرا، بۇچە ئىستا ڙنانى كوردىستان بە ناجارى
 چاۋاپۋانلىكى دەستورى ھەرتىمى كوردىستان مافە
 روواكىان بەرە ماۋە سىاسييەكىنى ئەلەنەش
 تەنھا لەبەر ماۋە سىاسييەكىنى كورد بە بەلە دەنگ
 بەدن.

taban ab@yahoo.com